

Pätevyysvaatimukset: 5. esityskutsu

Urban Innovative Actions -toimenpiteistä

16.9.2019 – 12.12.2019

Sisältö

1	Johdanto.....	3
2	Kelpuutetut edunsaajat – Hakijoiksi oikeutetut.....	4
2.1	Ensimmäinen luokka:	5
2.2	Toinen luokka.....	7
2.3	Yleisiä vaatimuksia kelpuutettuja kaupunkiviranomaisia varten.	9
3	5. esityskutsun temaattinen kattavuus.....	10
3.1	ILMANLAATU.....	11
3.2	KIERRÄYSTALOUS	14
3.3	KULTTUURI JA KULTTUURIPERINTÖ.....	16
3.4	DEMOGRAFiset MUUTOKSET.....	19
4	Rahoitusperiaate	22
5	Hankkeen tuottaminen ja kehittäminen	23
5.1	UIA (Urban Innovative Actions) -toimenpidekumppanuus.....	23
5.2	Hankkeen toimenpiteet	25
5.3	Budjettilinjat ja kelpuutetut kustannukset	26
5.4	Lisäharkinnat: julkinen hankinta, tarkastus ja valtionapu	26
6	Hakemusprosessi.....	27
7	Valintaprosessi	28
7.1	Kelpoisuustarkastukset	29
7.2	Strateginen arviointi	30
7.3	Operationaalinen arviointi	31
7.4	Arvioinnin pisteytysjärjestelmä	31
8	Mistä saa apua	32
9	Tärkeät päivämäärät	32

1 Johdanto

Kuten EAKR:n 8. artiklassa todetaan¹, EAKR voi myöntää tukea innovatiivisiin toimenpiteisiin, joissa tähdätään kaupunkialueiden kestäväan kehitykseen. Tässä puitekehyksessä Euroopan komissio on käynnistänyt Urban Innovative Actions -toimenpiteet (engl. Urban Innovative Actions, jäljempänä myös UIA) tarkoituksenaan identifioida ja testata uusia ratkaisuja, joissa pyritään ratkomaan ongelmia, jotka liittyvät kaupunkialueiden kestäväan kehitykseen ja jotka ovat merkityksellisiä EU:n tasolla.

Näin ollen UIA-aloitteen pääasiallinen tavoite on tarjota kaupunkiviranomaisille kaikkialla Euroopassa tilaa ja resursseja testata rohkeita ja käytännössä testaamattomia ideoita, jotka pyrkivät vastaamaan toisiinsa kytkeytyneisiin haasteisiin ja kokeilla niiden toimivuutta todellisen elämän monimutkaisissa kuvioissa. Tuettavien hankkeiden on oltava innovatiivisia, laadukkaita ja suunniteltu ja toteutettu avainasemassa olevien sidosryhmien osallistuessa toimintaan. Lisäksi edellytetään tuloskeskeisyyttä ja siirrettävyyttä.

Kaupunkiviranomaisten on syytä tarttua UIA-aloitteen tarjoamaan mahdollisuuteen siirtyä ”normaaleista projekteista” (jotka voidaan rahoittaa ”perinteisten” rahoituslähteiden kautta, mukaan lukien EAKR:n ohjelmat) ja ottaa riski kunnianhimoisten ja luovien ideoiden kääntämiseksi prototyypeiksi, jotka voidaan testata todellisissa kaupunkiympäristöissä. Toisin sanoen UIA voi tukea pilottiprojekteja, joissa on liian suuri riski perinteisten lähteiden rahoittamaksi edellyttäen, että ne ovat erittäin innovatiivisia ja kokeellisia.

UIA-aloitteen EAKR-budjetti on yhteensä noin 372 miljoonaa euroa.

UIA-hankkeet valitaan vuosittain vuosina 2015–2020 pidettävien tarjouskutsujen välityksellä, ja komissio esittää yhden tai useamman aiheen. Kukin hanke voi saada enimmillään 5 miljoonan euron edestä EAKR-yhteisrahoitusta. Hankkeen toteutuksen täytyy tapahtua viimeistään 3 vuoden kuluessa². UIA-hankkeiden budjeteille ei ole asetettu mitään ihanteellista kokoa. Kuitenkin voi käydä niin, että pienillä hankkeilla (eli hankkeilla, joihin haetaan alle 1 miljoona euroa EAKR-varoja) on vähäisempi todennäköisyys tulla valituksi, sillä näiden hankkeiden esittäjät voivat olla vaikeuksissa pyrkiessään

¹ Euroopan aluekehitysrahaston asetukset (EU) Nro 1301/2013:
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX:32013R1301>.

² Poikkeuksellisissa ja hyvin perustelluissa tapauksissa hankkeita voidaan pidentää enintään yhdellä vuodella (katso lisätietoja UIA-ohjeista).

osoittamaan, että esitetyt toimenpiteet ovat riittäviä mittakaavoiltaan tuottaakseen merkittäviä lopputuloksia. Kun taas projektit, jotka sisältävät huomattavia kuluja, erityisesti toteutusaikajakson lopulla, on esitettävä, että kulut ovat tarkoituksenmukaisia ja täysin perusteltuja.

UIA-aloite on komission väline, ja Alue- ja kaupunkipolitiikan pääosasto hallinnoi sitä välillisesti. Aloitteen toteuttamiseksi komissio on asettanut Hauts-de-France -alueen³ uskotuksi entiteetiksi (EE). Permanent Secretariat (pysyvä sihteeristö, PS) -sihteeristö on perustettu aloitteen hallinnointia varten.⁴

Nämä pätevyysvaatimukset huomioiden uskottu entiteetti esittää kelpuutetuille edunsaajille kutsun jättää hankehakemuksensa 5. esityskutsun puitteissa. Tälle esityskutsulle on varattu 50 miljoonan euron budjetti.

Tässä asiakirjassa tuodaan esille asetetut 5. esityskutsun vaatimukset ja noudatettava prosessi. Se on tarkoitettu tutustumista varten yhdessä UIA Guidance -ohjeen ja Guidance for the Application Form -hakemuslomakeohjeen kanssa, jotka on julkaistu UIA:n sivustolla ja päivitetty 5. esityskutsun puitteissa.

2 Kelpuutetut edunsaajat – Hakijoiksi oikeutetut

Artiklassa 2 UIA todetaan, että seuraavat viranomaiset voivat hakea tukea ryhtyäkseen toteuttamaan UIA-hankkeita:

- Ensimmäinen luokka: Mikä tahansa kaupunkiviranomainen, joka kuuluu sellaiseen paikalliseen hallinnointiyksikköön, joka on kaupungistumisasteensa mukaan määritelty suurkaupungiksi, kaupungiksi tai lähiöksi ja jossa on vähintään 50 000 asukasta.
- Toinen luokka: Paikallisten hallinnointiyksikköjen kaupunkiviranomaisten järjestö tai ryhmittymä silloin, kun hallintoyksikkö on kaupungistumisasteensa mukaan määritelty suurkaupungiksi, kaupungiksi tai lähiöksi ja siinä on vähintään 50 000 asukasta; tämä voi käsittää rajat ylittäviä järjestöjä tai ryhmittymiä, eri alueiden ja/tai eri jäsenvaltioiden muodostamia järjestöjä tai ryhmittymiä.

³ Aikaisemmin Région Nord-Pas de Calais -alue.

⁴ Permanent Secretariat -sihteeristöä koskevaa informaatiota ja yksityiskohtaisia tietoja löytyy tästä: <http://www.uia-initiative.eu/en/about-us/meet-team>.

Vain kelpuutetut kaupunkiviranomaiset, kuten on määritelty delegoidun säädöksen (Delegated Act) artikkelissa 2, voivat lähettää hakemuslomakkeen UIA:n ehdotuskutsun puitteissa.

Paikallisten hallinnointiyksikköjen (Local Administrative Units, LAU) määritelmä samoin kuin luokitus kaupungistumisasteen⁵ mukaisesti, ja luvut koskien asukkaiden määrää pohjautuvat tietoihin, jotka on esitetty **UIA:n vertailutaulukossa EU-28-LAU-2018-NUTS-2016-FR&PT_POP2017 (2018)**⁶. Vaikka Eurostat on julkaissut uudemman vertailutaulukon, se ei sisällä tietoja kaikista EU:n jäsenvaltioista; vain **UIA:n vertailutaulukossa EU-28-LAU-2018-NUTS-2016-FR&PT_POP2017 (2018)** on kaikki tiedot. Tästä syystä UIA:n sihteeristö käyttää tätä taulukkoa kelpoisuustarkastuksia koskevana pääviiteasiakirjanaan. Hakijoita pyydetään tutustumaan vertailutaulukkoon (Correspondence table) kelpoisuutensa vahvistamiseksi ja tarjoamaan tietoja paikallisista hallinnointiyksiköistä (LAU:t), jotka sisältyvät sen hallinnointirajoihin ja lukuihin, asukkaiden määrää koskien. Jos kuitenkin uudemmat Eurostat-taulukot tai kansallisten tilastokeskusten uudet luvut osoittavat merkittävän muutoksen hakijan kelpoisuustilanteessa (esim. aiemmin maaseuduksi katsottua paikallista hallinnointiyksikköä pidetään nyt kaupunkialueena kaupungistumisasteensa mukaan), hakijaa kehoitetaan vahvasti ottamaan yhteyttä PS:ään ennen hakemuksen lähettämistä hakijan kelpoisuustilanteen tarkistamiseksi.

Yksityiskohtaista tietoa koskien kaupunkiviranomaisten kelpoisuutta annetaan seuraavissa kohdissa.

2.1 Ensimmäinen luokka:

- Kunnat/kaupunginvaltuustot, joiden hallinnointirajat vastaavat yksittäistä paikallista hallinnointiyksikköä (LAU). Tässä tapauksessa paikallinen hallinnointiyksikkö (LAU) luokitellaan suurkaupungiksi, kaupungiksi tai esikaupungiksi kaupungistumisasteen mukaisesti (koodi 1 ja/tai 2 Vertailutaulukossa – sarake Kaupungistumisaste) ja asukkaiden lukumäärä on vähintään 50 000 asukasta

⁵ Paikallisten hallinnointiyksikköiden määritelmä ja kaupungistumisaste ovat saatavana tästä:

<http://ec.europa.eu/eurostat/web/nuts/local-administrative-units> ; http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Glossary:Degree_of_urbanisation.

⁶ UIA:n vertailutaulukko EU-28-LAU-2018-NUTS-2016-FR&PT_POP2017 (2018) voidaan ladata UIA:n sivuston vastaavalta kutsusivulta. Huomaa, että tämä taulukko luotiin erityisesti 5. kutsua varten, joka perustuu Eurostatin vertailutaulukkoon LAU – NUTS 2016, EU-28 and EFTA / available Candidate Countries (2018) ja Eurostatin vertailutaulukkoon LAU – NUTS 2016, EU-28 and EFTA / available Candidate Countries (2017). Tämän vuoksi tulee huomata, että FR- ja PT-laskentataulukoissa on kaksi välilehteä, kun taas muissa jäsenvaltioissa tiedot on yhdistetty yhteen välilehteen maittain.

- Kunnat/kaupunginvaltuustot, joiden hallinnointirajat sisältävät useita paikallisia hallinnointiyksiköitä. Tässä on kysymys kunnista/kaupunginvaltuustoista Portugalissa, Isossa-Britanniassa, Irlannissa, Kreikassa ja Latviassa, joissa Eurostatin paikallista hallinnointiyksikköä (LAU) koskeva määritelmä ei vastaa kuntia/kaupunginvaltuustoja, vaan infra-kunnallisia yksiköitä (pitäjiä) tai tilastollisia yksiköitä (äänestysalueita). Tässä tapauksessa kunta/kaupunginvaltuusto on kelpuutettu vain, jos sen asukkaiden kokonaismäärä on 50 000 asukasta ja jos suurin osa (yli 50 %) asukkaista asuu paikallisella hallinnointiyksikön alueella, joka on luokiteltu suurkaupungiksi, kaupungiksi tai esikaupungiksi kaupungistumisasteen mukaisesti (koodi 1 ja/tai 2 Vertailutaulukossa – sarake Kaupungistumisaste)
- Organisoitut agglomeraatiot, jotka ovat kaupunkiviranomaisten järjestö/ryhmittymä täyttään seuraavat kriteerit:
 - Kansallisten lakien virallisesti tunnustama paikallisen hallituksen porras (poiketen alueellisesta ja maakunnallisesta tasosta) kuntien/kaupunkinvaltuustojen velvoitteena on liittyä supra-kuntaorganisaatioon (siksi tähän kategoriaan ei ole sisällytetty järjestöjä, jotka on muodostettu vapaaehtoiselta pohjalta erityistä tarkoitusta varten ja/tai rajoitetuksi ajaksi)
 - Muodostettu vain kuntien/kaupunginvaltuutettujen toimesta (siksi tähän kategoriaan ei ole sisällytetty yhdistyksiä, joissa on mukana muita instituutioita, kuten yliopistoja, kauppakamareita jne.)
 - Omaavat erityisen kansallisten lakien asettamam toimivallan ja kuntien delegoimina ovat mukana toiminta-alueilla, jotka ovat merkityksellisiä UIA:n hankkeelle. Järjestöjä kutsutaan toimittamaan tarkat suosituskirjeet kansallista laillista puitekehystä varten. Organisoituilla agglomeraatioilla on oltava eksklusiivisia pätevyyskoskien suunnittelua ja toteutusta toiminta-alueilla, jotka ovat merkityksellisiä UIA:n hankkeelle
 - Omaavat erityisen poliittisen (mukana olevien kuntien välillisellä edustuksella) ja hallinnollisen (sitoutunut henkilöstö) rakenteen

Esimerkkejä organisoituista ryhmittymistä UIA:n aloitteen puitteissa ovat:

- Ranska: Métropoles, Communautés Urbaines, Communautés d'Agglomération ja Communautés de Communes, Etablissements Publics Territoriaux
- Italia: Città Metropolitane ja Unione di Comuni
- Saksa: Landkreise
- Espanja: Mancomunidades ja Area Metropolitana Barcelona

- Iso-Britannia: Yhdistyneet viranomaiset
- Portugali: Comunidades Intermunicipais (CIMs)

European Grouping of Territorial Cooperation (jäljempänä: Eurooppalainen alueellisen yhteistyön yhtymä, EAYY), jonka kumppanuudet koostuvat pelkästään kaupunkien viranomaisista (sitien kuin edellä on määritelty) ja joilla on erityispätevyydet UIA-kutsuun liittyvän käytäntöjen suunnitteluun ja toteutukseen, katsotaan järjestäytyneiksi agglomeraatioiksi ja siksi ne voivat hakea UIA-kutsujen puitteissa pääasiallisina tai tytärkaupunkiviranomaisina. EGTC-yhtymiä, joiden kumppanuuksiin kuuluu muita organisaatioita (esim. jäsenvaltioita, alueellisia viranomaisia, yhdistyksiä, yliopistoja jne.), ei pidetä järjestäytyneinä agglomeraatioina eivätkä ne voi hakea pääasiallisina tai tytärkaupunkiviranomaisina, mutta ne voivat liittyä toimituskumppaneiksi ehdotuksessa, jonka on jättänyt kelpuutettu kaupunkiviranomainen.⁷

UIA:n aloitteen puitteissa organisoituja agglomeraatioita pidetään yksittäisenä viranomaisena, joka edustaa kaikkia mukana olevia kuntia/kaupunginvaltuustoja. Tästä syystä organisoidun agglomeraation lähettämässä hanke-ehdotuksessa tätä pidetään pääasiallisena kaupunkiviranomaisena.

Organisoitujen agglomeraatioiden kelpoisuuden vahvistamiseksi PS tarkastaa, että asukkaiden kokonaismäärä on vähintään 50 000 asukasta ja että suurin osa (yli 50 %) asukkaista, jotka ovat mukana agglomeraatiossa, asuu paikallisten hallinnointiyksikköjen alueella, joka on luokiteltu suurkaupungiksi, kaupungiksi tai esikaupungiksi kaupungistumisasteen mukaisesti.

2.2 Toinen luokka

Kaupunkiviranomaisten järjestöt (kaupunkiviranomaisten, alueellisten sopimusten, kehitysalueiden jne. kansalliset/alueelliset järjestöt) sekä yksilölliset kaupunkiviranomaiset ilman muodollisia yhteistoimintasopimuksia, joskin halukkaita lähettämään hakemuksen UIA:n aloitteen puitteissa, eivät voi olla hakijoina yksittäisenä kaupunkiviranomaisena.

⁷ Yksityiskohtaisten lisätietojen saamiseksi pääasiallisten ja tytärkaupunkiviranomaisten (ja toimituskumppanien) rooleista ja vastuualueista hakijoiden on syytä tutustua nykyisten pätevyysvaatimusten kappaleeseen 5.1 sekä myös UIA Guidance -asiakirjan kappaleeseen 2.1.

Niiden on tunnistettava pääasiallinen kaupunkiviranomainen mukana olevien kuntien/kaupunkivaltuustojen joukosta ja listattava muut tytärkaupunkiviranomaisina.

Ollakseen kelpuutettuja kaikki mukana olevat kaupunkiviranomaiset (pääasialliset ja tytärviranomaiset) on voitava tunnistaa paikallisiksi hallinnointiyksiköiksi ja luokiteltava suurkaupungeiksi, kaupungeiksi tai esikaupungeiksi kaupungistumisasteen mukaisesti. Kun on kysymys kaupunkiviranomaisista, joiden hallinnointirajat sisältävät yhtä useamman paikallisen hallinnointiyksikön, voimassa ovat samat säännöt kaupungistumisasteen määritelmää varten kuin mitä on kuvattu nykyisen kappaleen edellä olevassa kohdassa.

Pääasiallisten ja tytärkaupunkiviranomaisten välisen suhteen ei tarvitse olla virallistettu hakemuslomaketta lähetettäessä. Mikäli ehdotus hyväksytään ja sitä tuetaan, UIA:n sihteeristö toimittaa pääasialliselle kaupunkiviranomaiselle kumppanuussopimuksen mallinteen kaikkien mukaan liittyvien kumppaneiden allekirjoitettavaksi (pääasialliset kaupunkiviranomaiset, tytärkaupunkiviranomaiset ja toimituskumppanit) toteutusvaiheen ensimmäisten kuukausien aikana.

Aikaisemmat kokemukset ovat osoittaneet, että yksittäisten projektien, jotka on toimitettu kaupunkien järjestöjen tai ryhmien toimesta ilman organisoitujen agglomeraatioiden statusta ja jotka koostuvat yli kolmesta kaupunkiviranomaisesta (pääasiallisista viranomaisista ja tytärviranomaisista) ilman alueellista läheisyyttä, riskinä on yhtenäisyyden menetys ja vaikeudet mielekkäiden tulosten tuottamiseksi. On suotavaa, että kaupunkiviranomaisten järjestöt ja/tai ryhmät (ilman organisoitujen agglomeraatioiden statusta), jotka haluavat lähettää hakemuksen, ovat alueellisesti lähekkäin ja pyrkivät rajoittamaan osallistuvien tytärkaupunkiviranomaisten määrää.

Huomio: Kaupunkiviranomaiset, jotka on tunnistettu **paikallisiksi hallinnointiyksiköiksi Eurostatin mukaisesti mutta jotka luokitellaan maaseudeksi kaupungistumisasteensa mukaan, voidaan poikkeuksellisesti ottaa mukaan vain tytärkaupunkiviranomaisina** vain nykyisessä 5. esityskutsun puitekehyksessä ja vain esityksissä, joissa käsitellään aihetta ”väestörakenteen muutos”. Tämän tarkoituksena on edistää kaupunkien ja maaseudun välisiä yhteyksiä, jotka ovat erityisen merkityksellisiä tämän aiheen kannalta. Delegoidun säädöksen (Delegated Act) vaatimusten toteuttamiseksi täysimääräisesti paikallisia hallinnointiyksiköitä, jotka luokitellaan niiden kaupungistumisasteen mukaan maaseudeksi, ei voida ilmoittaa pääasiallisiksi kaupunkiviranomaisiksi (ja siksi ne eivät voi esittää hanke-esityksiä), eikä niiden asukkaita voi ottaa huomioon päästäkseen 50 000 asukkaan vähimmäismäärään. Pääasiallisten kaupunkiviranomaisten ja mahdollisesti muiden

tytärkaupunkiviranomaisten, jotka Eurostat on luokitellut suurkaupungeiksi, kaupungeiksi ja/tai esikaupunkialueiksi niiden kaupungistumisasteen mukaan, on taattava asukkaiden vähimmäismäärä.

2.3 Yleisiä vaatimuksia kelpuutettuja kaupunkiviranomaisia varten.

Yllä hahmotettujen periaatteiden lisäksi kutakin erityistä kelpuutettujen kaupunkiviranomaisten kategoriaa varten seuraavat periaatteet koskevat kaikkia kelpuutettuja kaupunkiviranomaisia UIA Initiative -aloitteen puitteissa:

- Kaikkien kaupunkiviranomaisten on sijaittava EU:n jäsenvaltiossa
- Vain kelpuutetut kaupunkiviranomaiset määriteltynä yllä kuvatulla tavalla voivat lähettää hakemuslomakkeen UIA:n esityskutsun puitteissa. Toimituskumppanin toimesta lähetetty hakemuslomake katsotaan hyväksymättömäksi.
- Kaupunkiviranomaiset (edellä ollen määritelmän mukaisesti) voidaan listata hanke-esitykseen vain pääasiallisina ja/tai tytärkaupunkiviranomaisina. Toimituskumppanit-kategoria on varattu vain laitoksille ja/tai organisaatioille, joita ei UIA Initiative -aloitteen puitteissa pidetä kaupunkiviranomaisina.
- Kaupunkiviranomainen tai organisoitu agglomeraatio voi olla osallisena vain yhdessä hanke-ehdotuksessa kunkin esityskutsun puitteissa (vaikka nämä ehdotukset olisi lähetetty eri aiheiden alla samassa esityskutsussa). Tämä sääntö koskee myös tytärkaupunkiviranomaisia (kunta voi olla osallisena vain yhdessä hanke-ehdotuksessa, olipa tämä sitten pääasiallinen kaupunkiviranomainen tai tytärkaupunkiviranomainen).
- Kaupunkiviranomaiset, joita jo tuetaan hyväksytyssä hankkeessa UIA Initiative -aloitteen toimesta aikaisemman esityskutsun puitteissa, eivät pysty lähettämään uutta hakemuslomaketta saman aiheen alla koko aloitteen voimassaolon aikana.

Toimistoja ja yhtiöitä (esim. energian/jätehuollon, taloudellisen kehityksen, turismin edistämisen jne. alalla), jotka ovat täysin tai osittain kunnan/kaupunginvaltuuston omistamia, ei katsota paikallisiksi hallinnointiyksiköiksi, eikä niitä sen vuoksi tunnisteta kelpuutetuiksi kaupunkiviranomaisiksi. Tästä huolimatta nämä organisaatiot voivat olla mukana kumppanuuksissa toimituskumppaneina (yksityiskohtaisia lisätietoja toimituskumppaneiden rooleista ja vastuualueista annetaan nykyisten pääsyvaatimusten kappaleessa 5.1 sekä UIA Guidance -asiakirjan kappaleessa 2.1).

Kuten on todettu aikaisemmissa kappaleissa, UIA:n sihteeristö käyttää päätyökaluna kelpoisuuskriteerien noudattamisen vahvistamiseksi laskutaulukkoa **UIA:n vertailutaulukko EU-28-LAU-2018-NUTS-2016-FR&PT_POP2017 (2018)**. Näin ollen hakijoiden on erittäin suotavaa tarkistaa laskutaulukko ja suorittaa kelpoisuuden itsearviointi ennen hakemuslomakkeen täyttämistä.

Kun on aukkoja, epäjohtonmukaisuuksia tai epäilyjä koskien taulukon sisältämän datan tulkitsemista, hakijoita neuvotaan vahvasti ottamaan yhteyttä UIA:n sihteeristöön ennen hakemuslomakkeen täyttämistä ja lähettämistä.

Kelpoisuustarkastuksen aikana tapauksissa, joissa hakijan status kelpuutettuna ehdokkaana on epävarma, UIA:n sihteeristö on yhteydessä kaikkiin asianmukaisiin kumppaneihin, Eurostat mukaan lukien, kelpoisuuden määrittämiseksi.

3 5. esityskutsun temaattinen kattavuus

Komissio on päättänyt tiivistää sitä aihevalikoimaa, jonka rajoittamana kaupunkiviranomaiset voivat esittää hakemuksia UIA-aloitteen puitteissa siten, että aihevalikoima on se, mikä EU:n kaupunkien toimintaohjelmassa on määritelty. Lisäksi Euroopan komissio voi ehdottaa niin kutsuttuja ”monialaisia aiheita”, jotka eivät kuulu kaupunkien toimintaohjelman aiheuuteluun mutta jotka viittaavat keskeisiin kaupunkien haasteisiin (esim. demografiset muutokset). Tarkemmin ilmaistuna, kukin UIA:n esityskutsu keskittyy rajoitettuun lukumäärään aiheita.

5. esityskutsun hakijat voivat jättää käsiteltäväksi seuraaviin aiheisiin keskittyviä ehdotuksia:

- Ilmanlaatu
- Kierrätystalous
- Kulttuuri ja kulttuuriperintö
- Demografiset muutokset

UIA:n esityskutsun puitteissa hakemuksen lähettäviä kaupunkiviranomaisia pyydetään valitsemaan vain yksi ehdotetuista aiheista. Koska on kuitenkin kehitettävä integroitu lähestymistapa tunnistettujen haasteiden käsittelemiseksi tehokkaasti, hakijoilla on mahdollisuus hakemuslomakkeessa kuvata linkkejä ja muita seikkoja muiden aiheiden ja toiminta-alueiden kanssa.

Kuten on todettu, komission tavoitteena on nähdä ehdotettuja hankkeita, jotka tuovat luovia, innovatiivisia ja kestäviä ratkaisuja erilaisiin tunnistettuihin haasteisiin. Koska UIA on myös laboratorio uusille ideoille, komission tavoitteena on rohkaista uusia kokeiluja, jotka pohjautuvat eri aloihin. Tästä syystä komissio on välttänyt kuvailemasta liian tarkkaan sen tyyppisiä hankkeita, joita se odottaa ehdotettavan.

Koskien tukea EARK:n temaattisille tavoitteille ja investointiprioriteeteille, kokonaishanke on nähtävä tukena EAKR:n temaattisille tavoitteille ja investointiprioriteeteille UIA:n hankkeita, jotka panostavat temaattisiin tavoitteisiin 8–10 (eli sellaisiin, jotka ovat enemmän sosiaalisesti suuntautuneita), pystytään kuitenkin tukemaan edellyttäen, että:

- Koko hankkeen synnyttämää tietoa voidaan tulkita temaattisten tavoitteiden ja investointiprioriteettien tueksi EAKR:ta varten
- Hanke ei ole ylivoimaisesti keskittynyt Euroopan sosiaalirahaston (European Social Fund - ESF) tyyppiseen toimintaan

On syytä pitää mielessä, että hanke-ehdotusten valinnan ja toteutuksen aikana, toisiaan täydentävyys ja synergia muiden unionin ohjelmien ja toimintaohjelmien kanssa, samoin kuin tuettujen hankkeiden kanssa, on ensiarvoisen tärkeää. UIA Initiative -valintakomitea (UIA Initiative Selection Committee) pyrkii välttämään monistamista päättäessään, mitä hankkeita tuetaan.

Seuraavissa kappaleissa annetaan yksityiskohtaisia tietoja 5. UIA-esityskutsun neljästä aiheesta.

3.1 ILMANLAATU

Aiheiden yleismäärittelyt ja asiayhteydet

Huomattavasta viime vuosikymmeninä tapahtuneesta edistymisestä huolimatta ilman saastuminen on edelleen EU-alueen suurin ennen aikaisia kuolemia aiheuttava ympäristöllinen tekijä, joka aiheuttaa edelleen n. 390 000 ennen aikaisista kuolemaa vuosittain EU:n alueella korkeiden hiukkas-, typpidioksidi- ja otsonipitoisuuksien vuoksi. Ilman saastuminen vahingoittaa myös ekosysteemejä, sillä yli puolet EU-alueesta altistuu ylisuurille typpipäästöille (rehevöitymiselle) ja otsonipitoisuuksille. Tämä vaikuttaa kielteisesti biologiseen monimuotoisuuteen, vähentää sadon tuottoa ja aiheuttaa muita aineellisia vahinkoja.

EU:n ympäristöpolitiikka keskittyy puhtaaseen ilman politiikan puitekehityksen kehittämiseen ja täytäntöönpanoon, jolla vahvistetaan kansallisia, alueellisia ja paikallisia käytäntöjä niiden ilman

laatua koskevan ongelmien osalta, joita jäsenvaltiot eivät voi yksin hoitaa tehokkaasti. EU-politiikoilla on myös tarkoitus toteuttaa EU:n kansainvälisiä velvoitteita ilman saastumiseen liittyen kansalaiset keskeisinä toimijoina, jotta voidaan yhdessä suunnitella, ottaa käyttöön ja sisällyttää ympäristönsuojeluvaatimuksia esimerkiksi teollisuuteen, rakentamiseen, kaupunkisuunnitteluun, energiaan, liikenteeseen, kaupunkien maatalouteen ja maataloussektorille. Ilman saastumisen merkitystä kuvaavaa grafiikkaa on [täällä](#).

Kaupunkiviranomaisten rooli ja merkitys

Kaupunkiviranomaiset ovat parhaassa asemassa paikallisten kansalaisten terveyttä ja hyvinvointia sekä ympäristönsuojelua koskevien toimenpiteiden toteuttamiseksi, sillä näillä viranomaisilla on paikallisen tilanteen tuntemus ja käytössään joukko erilaisia välineitä, mm. kaupunkisuunnittelu, infrastruktuurin/liikenteen hallinta, asutustoimintaluvat, naapurustojen kehittäminen, pysäköintikäytännöt jne., joiden avulla viranomaiset voivat ohjata ja edistää innovatiivisia ratkaisuja. Viranomaiset valvovat yleensä paikallisia budjetteja ja työllistävät henkilöstöä, jonka tehtäviin kuuluu toteutus ja toimenpiteisiin ryhtyminen tai niihin pakottaminen savusumujaksojen yhteydessä tai pitkän aikavälin ilmanlaatusuunnitelmien toteuttamisessa.

Monien jäsenvaltioiden kaupunkiviranomaiset ovat joko vastuussa direktiivin 2008/50/EY mukaisten ilmanlaatua koskevien suunnitelmien kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista sekä direktiivin 2008/50/EY mukaisista virallisista alueellisista ilmanlaatusuunnitelmiin liittyvistä kaupunkien ilmanlaatusuunnitelmista. Vaikka paikallisia alueellisia ilmanlaatusuunnitelmia onkin olemassa, kaupungeilla on usein tärkeä rooli, sillä ne ovat yleensä alueensa suuria talouskeskuksia, joihin väestö, liikenne ja teollisuus keskittyvät. Se, että PM- ja NO₂-päästöjen määrien ylitykset jatkuvat monien maiden kaupungeissa ilmanlaatua koskevista toimintasuunnitelmista huolimatta, on osoitus siitä, että tarvitaan innovatiivisia ratkaisuja ja lähestymistapoja: tarvitaan syvällisempää näkemystä siitä, missä ja milloin ilmansaasteet voivat ilmetä ja kuinka innovatiiviset ratkaisut voivat auttaa tilanteen korjaamisessa.

Ideoita kaupunkiviranomaisille

On syytä korostaa, että terveellistä elämää ja kaupunkien ilmanlaatua voidaan parantaa puuttamalla ilman epäpuhtauksien ja niiden esiasteiden lähteisiin. Kaupunkien ilmanlaatuun vaikuttavat muutkin kuin kaupunkien päästölähteet (mm. liikenne, kotitalouksien lämmitys, rakennusten huono eristys, teollisuus), sillä myös kaupunkien ulkoiset lähteet aiheuttavat päästöjä. Tämä ns. taustailman laatu koostuu muista kuin kaupunkien päästölähteistä, ja niitä ovat maatalous, (sisämaan) vesiliikenne, luonnolliset lähteet ja muiden kaupunkien päästöt. Päätökset siitä, mitkä kaupunkien päästölähteet

voitaisiin parhaiten (kustannustehokkaasti) hillitä, edellyttävät perusteellisia tietoja taustalähteistä (tietoja, joissa määritetään taustakonsentraatiot ja kaupungin oma osuus ilmanlaatuvaikutuksissa). Lisäksi on syytä huomioida, että ilmansaasteet kaupunkiympäristössä ovat monimuotoisia. Kaikissa kaupunkiympäristöissä esiintyy ns. hotspotteja, jotka voivat liittyä eri lähteisiin. Korkean resoluution mallinnus voisi auttaa näiden hotsottien tunnistamisessa ja mahdollistaa paljon tarkempia ja kustannustehokkaampia toimenpiteitä, jotka pahaiten sopisivat tiettyyn mikroympäristöön.

Kun kartoitetaan innovatiivisia ratkaisuja, kaupunkiviranomaisia kehotetaan ottamaan huomioon ja hyödyntämään saatuja kokemuksia, jotka on kuvattu Euroopan ympäristöviraston Ilma, jota hengitämme -raporteissa 12 kaupungista ([Ilma, jota hengitämme -pilottihanke](#), [Euroopan kaupunkien ilmanlaatu – uudelleenarviointi käyttöönoton haasteista kaupungeissa](#)), LIFE- tai Horizon 2020 -ohjelmien puitteissa toteutetuista hankkeista (katso esimerkiksi [yhdyskuntajätteen huoltokutsu 2015](#) kaupunkien luonnontilan lisäämiseksi ja uusimmat [monialaiset aktiviteetit, joissa keskitytään älykkäisiin ja kestäviin kaupunkeihin](#)) ja tarvittaessa yhdistämään ne nykyisiin toimintoihin, kuten [TAIEX-vertaisohjelmaan](#).

Pyrkimyksen ollessa välttää sanelua koskien toteutettavia hanketyyppejä, kaupungeja pyydetään kuitenkin harkitsemaan erityisesti seuraavia teemoja ja asioita:

- Puhdas työmatkaliikenne: innovatiiviset liikkuvuusratkaisut (esim. kaupunkiajoneuvojen käyttöoikeussäädökset, kuten vähäpäästöiset alueet ja/tai ruuhkamaksut), joilla vähennetään työmatkaliikenteen vaikutusta ilmanlaatuun esikaupunkialueilta ja muilta kaupunkia (kaupungin keskustaa) ympäröiviltä alueilta. Kaupunkiviranomaiset voivat soveltaa tuloksia liikkuvuushankkeista ja -sijoituksista erityisesti lähiliikenteen ilmansaasteiden aiheuttamaan haasteeseen sekä innovatiivisten ratkaisujen testaukseen ja parantamiseen, jotta voidaan tehostaa toimenpiteitä, julkista hyväksyntää ja vaikutusta ilman saastumista koskien. Keskeinen tekijä olisi yhteistyö alueellisten viranomaisten ja naapurikuntien kanssa, sillä työmatkaliikenne on usein peräisin kaupungin rajojen ulkopuolelta, ja direktiivin 2008/50/EY mukaiset ilmanlaatua koskevat suunnitelmat on usein määritetty alueellisella tasolla.
- Puhdas ilma ja ilmasto: Kaupungin viranomaisilla on parhaat mahdollisuudet maksimoida energiaan/ilmastoon ja ilmanlaatuun liittyvien toimenpiteiden synergia. Ne voivat esimerkiksi testata menetelmiä ilmanlaadun integroimiseksi ilmasto- ja energiastategioihinsa, kuten kestävää energiaa ja ilmastoa koskeviin toimintasuunnitelmiin kaupunginjohtajien yleiskokouksen puitteissa, mikä parantaa yhteyttä ilmanlaatusuunnitelmiin ilmanlaatudirektiivien mukaisesti. Tarvittaessa tulokset voidaan jakaa asiaankuuluviissa kaupunkiverkostoissa.

- Puhdasta ilmaa kaikille: kansalaiset voivat joutua alttiimmiksi ilmansaasteille terveydellisistä syistä. Ilmansaasteet voivat vaikuttaa enemmän myös kaupunkien köyhempiin osiin ja sitä kautta niiden asukkaisiin. Kaupunkiviranomaiset voivat testata innovatiivisia toimia esimerkiksi kaupunkisuunnittelun, liikkuvuuden, energian ja tiedon osalta, jotta niillä voidaan vähentää tällaisten haavoittuvien ryhmien altistumista ilmansaasteille keskittymällä esimerkiksi köyhempiin alueisiin, joilla on runsaasti saasteita ja/tai alueisiin, joilla on lastenhoitopalveluja ja kouluja, sairaaloita ja/tai koteja vanhuksille.
- Puhtaan ilman kansalaislähtöinen tiede: suuntaa-antavia ilmanlaatumittauksia (esim. luotettavien ja edullisten valvonta-anturien käyttöönotto) käytetään täydentämään virallisia ilmanlaadun valvonta-asemia. Kaupunkien viranomaiset voivat tarvittaessa yhdessä ilmanlaadun valvonnasta ja kansanterveysasioista vastaavien asiaankuuluvien sidosryhmien kanssa testata ja yhdistää kansalaisia koskevia tutkimustietoja ja kehittyneitä työkaluja tietojen käsittelyyn ja pätevään ilmanlaadun valvontaan hyödyntämällä asiaan liittyvistä hankkeista saatuja kokemuksia ([Anturien LIFE-valmisteluhanke](#); antureita koskeva EP-pilottihanke).
- Puhdasta ilmaa koskeva viestintä: usein suurta poliittista luottamusta nauttivat paikalliset viranomaiset ovat hyvässä asemassa lisätäkseen puhtaan ilman laatutoimenpiteiden julkisen hyväksynnän parantamista varmistamalla ja esittelemällä positiivisia sosiaalisia, terveydellisiä ja hyvinvointiin liittyviä vaikutuksia. Hankkeissa on testattava innovatiivisia lähestymistapoja, jotka kohdistuvat riittävästi keskeisiin paikallisväestön segmentteihin, kuten kouluihin, rakennustoimintaan ja terveydenhuoltoon, jotta kansalaisista tulee entistä valveutuneempia ja jotta käyttäytymis- ja kulttuurimuutoksia voidaan edistää.
- Puhtaan ilman hallinta: monitasoista ja monialaista hallintoa koskevat parhaat menettelyt. Ilmanlaatuun vaikuttavien toimenpiteiden tehokkuus riippuu kaikista hallinnon tasoista ja kaikista ilmanlaatuun toiminnallaan vaikuttavien osastojen yhteistyötasoista (esim. kaupunkisuunnittelu ja rakennusmääräykset, liikkuvuus, teiden kunnossapito, kaupunkien viheralueet jne.). Hankkeissa suunnitellaan ja testataan innovatiivisia lähestymistapoja puhtaan ilman politiikkaan eri hallintotasoilla, kuten paikallisella, alueellisella ja kansallisella tasolla sekä eri osastojen välillä.

Koska kyseessä on toinen kerta, kun ilmanlaatuaihe sisältyy UIA-esityskutsuun, suosittelemme hakijoita tutustumaan [3. esityskutsussa](#) hyväksyttyihin hankkeisiin.

3.2 KIERRÄTYSTALOUS

Aiheiden yleismäärittelyt ja asiayhteydet

Siirtyminen kiertotalouteen, jossa tuotteiden, materiaalien ja resurssien arvo säilyy taloudessa niin pitkään kuin mahdollista ja jätettä syntyy mahdollisimman vähän, on [EU:n ensisijainen tavoite](#). Vesi on eräs siirtymävaiheen keskeisistä resursseista, ja kaupunkien kiertoveden hallinta on erityinen keskittymisen kohde.

Jätevesi on suurin hyödyntämätön kiertotalousluokka. Veden uudelleenkäyttöä (esimerkiksi kaupunkikastelun yhteydessä) voisi tehostaa erottamalla vedestä kemialliset saasteet. Vesi- ja jätevesijärjestelmät ovat merkittäviä energiankuluttajia Euroopassa ([ENERWATER-hankkeen](#) (H2020) mukaan 22 000 jätteenkäsittelylaitosta Euroopassa käyttää yli yhden prosentin sähkön kokonaiskulutuksesta EU-alueella). Euroopan komissio antoi helmikuussa 2018 ehdotuksen tarkistetusta juomavesidirektiivistä, jolla parannetaan juomaveden laatua ja tarjotaan kansalaisille paremmat mahdollisuudet saada puhdasta juomavettä ja asiaa koskevaa tietoa. Se auttaa EU-maita hallitsemaan juomavettä resurssitehokkaalla ja kestävällä tavalla energian käytön ja tarpeettoman vesihukan vähentämiseksi. Se auttaa myös vähentämään muovipullojen lukumäärää parantuneen hanaveden käyttöluottamuksen vuoksi, parantamalla juomaveden saatavuutta ja edistämällä juomaveden käyttöä. Uuden sosiaalisten oikeuksien eurooppalaisen pilarin periaatteiden mukaisesti esitys asettaa EU-maille velvollisuuden parantaa turvallisen juomaveden saatavuutta kaikille ja varmistaa, että myös haavoittuvassa asemassa olevat ja syrjäytyneet ryhmät pääsevät siihen käsiksi.

Samaan aikaan Euroopan komissio on ryhtynyt arvioimaan kaupunkien jätevesidirektiivin tavoitteenaan selvittää, mitkä seikat ovat toimineet ja mitkä ovat jäljellä olevat keskeiset haasteet kaupunkien jätevesien keräämisessä ja käsittelyssä.

Esimerkkinä useista aloista, joilla on erityisiä kiertotalouteen liittyviä haasteita, on muovin kierrätys, jolla Euroopan komissio ottaa myös ratkaisevia askelia. Toukokuussa 2018 ehdotettiin uusia EU:n kattavia määräyksiä, joiden tarkoituksena oli kohdistua kymmeneen kertakäyttöiseen muovituotteeseen, joita löytyy eniten Euroopan rannoilta ja meristä, sekä kadonneisiin ja hylättyihin pyydyksiin osana eurooppalaista muovistrategiaa, jolla pyritään puuttumaan tuhlailevaan ja vahingolliseen muovijätteen. Ehdotetut toimenpiteet auttavat osaltaan Euroopan siirtymistä kohti kiertotaloutta ja saavuttamaan YK:n kestävän kehityksen tavoitteet sekä EU:n ilmastositoumukset ja teollisuuspolitiikan tavoitteet.

Kaupunkiviranomaisten rooli ja merkitys

Kaupunkiviranomaisilla on vankka kokemus jätehuollon tarjoamisesta yleisen edun palveluna. Suurkaupungit ovat myös ajamassa muutosta kohti tuotannon ja kulutuksen kestävämpiä muotoja. Niillä on keskeinen rooli, kun pyritään torjumaan roskaamista ja vähentämään kiinteitä jätteiden

määriä ympäristössä, mukaan lukien joissa ja lopuksi meressä. Kertakäyttöisten muoviesineiden valmistajia koskevat uudet velvoitteet otetaan käyttöön uudessa kertakäyttömuoveja koskevassa direktiivissä, johon sisältyy velvollisuus rahoittaa jätteen määrää vähentäviä toimenpiteitä. Kaupungit ovat ensimmäisiä toimijoita, jotka konkreettisesti toteuttavat nämä uudet vaatimukset.

Kaupungit ovat usein vastuussa veden kestävästä, tehokkaasta ja tasapuolisesta hallinnasta (mukaan lukien juomavesihuolto ja jäteveden käsittely). Verkostojen ja laitteistojen hyvällä hallinnalla on myönteisiä vaikutuksia ylläpitokustannuksiin ja sijoituksiin paikallisella tasolla. Lisäksi kaupunkiviranomaiset ovat lähellä kansalaisia, kun on kyse kohtuuhintaisuuteen liittyvistä seikoista.

Ideoita kaupunkiviranomaisille

Pyrkimyksen ollessa välttää sanelua koskien toteutettavia hanketyyppejä, kaupungeja pyydetään kuitenkin harkitsemaan erityisesti seuraavia teemoja ja asioita:

Innovatiiviset ratkaisut muovin ja muiden epäpuhtauksien, kuten lääkeaineiden, poistamiseen kaupunkien jätteistä ja jätevesivirroista keskittyen seuraaviin:

- kertakäyttöinen muovi (joka useimmiten päättyy valtameriin, kuten kertakäyttöisen muovin direktiivissä on määritelty)
- muovijätteen, mikromuovien ja muiden epäpuhtauksien kerääminen veden valumista ja myrskyveden ylivirtauksista
- lääkeaineiden tyyppillisissä paikoissa saastuttaman jäteveden keräämien ja käsittelyn edistäminen.

Innovatiiviset ratkaisut kaupunkien kiertovesihuoltoon, mukaan lukien seuraavat:

- veden keräys- ja käsittelylaitosten muuttaminen ilmastoneutraaleiksi tai ilmastomyönteisiksi – vähentämällä energiankulutusta/-tuotantoa
- yhdyskuntajätteen uudelleenkäytön mahdollisuuksien täysimääräinen hyödyntäminen
- parempi veden käytön tehokkuus / veden kulutuksen vähentäminen sekä veden saannin ja kohtuuhintaisen saatavuuden parantaminen heikossa asemassa oleville ja syrjäytyneille ryhmille.

Koska kyseessä on toinen kerta, kun kiertotalousaihe sisältyy UIA-esityskutsuun, suosittelemme hakijoita tutustumaan [2. esityskutsussa](#) hyväksyttyihin hankkeisiin.

3.3 KULTTUURI JA KULTTUURIPERINTÖ

Aiheiden yleismäärittelyt ja asiayhteydet

[Kulttuuri](#) ja [kulttuuriperintö](#), mukaan lukien kulttuuriala ja luovat alat, ovat keskeisiä alueita alueellisen kilpailukyvyn ja sosiaalisen yhteenkuuluvuuden kannalta, ja ne muodostavat keskeisen osan kaupunkien ja alueiden identiteetistä. Lisäksi kulttuurinen osallistuminen vaikuttaa merkittävästi asukkaiden elämänlaatuun ja edistää heidän hyvinvointiaan ja yhteenkuuluvuuden tunnettaan.

Huolimatta siitä, että kulttuurin ja kulttuuriperinnön katsotaan olevan [tärkeä osa kaupunki- ja alue kehitysstrategioita](#), niiden potentiaalia ei aina hyödynnetä kunnolla. Yksi syy on perinteisen lähestymistavan pysyvyys, jolloin näihin aloihin tehtävät sijoitukset keskittyvät yksinomaan kulttuurituotantoon tai perintökohteiden tai rakennusten fyysiseen kunnossapitoon. Vaikka nämä sijoitukset ovat ratkaisevan tärkeitä kulttuuriarvojen ja/tai taiteellisen ilmaisun kehittämisen tukemiseksi ja Euroopan kallisarvoisen aineellisen ja aineettoman kulttuuriperinnön siirtämiseksi tuleville sukupolville, on olennaisen tärkeää edistää [innovatiivisia lähestymistapoja](#), jossa keskitytään toimien kestävyYTEEN ja maksimoidaan sosiaaliset ja taloudelliset hyödyt maantieteellisillä alueilla ja yhteisöissä.

Yleisesti ottaen näiden sijoitusten on perustuttava seuraaviin:

- integroidut lähestymistavat, hyödyntämällä paremmin kulttuurin ja kulttuuriperinnön tarjoamia mahdollisuuksia [eri politiikka-aloilla](#) (esim. tutkimus, liikenne, turismi, työ, ympäristö, yrittäjyys – kulttuuri ja kulttuuriperintö hyötyvät useista EU:n politiikoista, ohjelmista ja rahoituksesta, mukaan lukien [Luova Eurooppa](#), mutta myös [Euroopan rakenne- ja investointirahastot](#), [Horizon 2020](#), [COSME](#), [Kansalaisten Eurooppa](#) tai [EU:n ulkoisten toimien rahoitusvälineet](#).) ja kaupunkien toimien laatu
- ihmiskeskeiset lähestymistavat räätälöimällä toimet ihmisten ja yhteisöjen todellisten tarpeiden mukaan ja tarjoamalla heille mahdollisuuden hyötyä kulttuuri- ja kulttuuriperintöresursseista [pääöksenteon osallistavien lähestymistapojen](#), yhteisluomisen ja yhteistoteutuksen kautta
- avoimet hallintomallit, jotka vaikuttavat moniin toimijoihin julkisella, voittoa tavoittelemattomalla ja yksityisellä sektorilla (erityisesti pk-yritykset), joiden avulla voidaan luoda innovatiivisia kulttuurin ja kulttuuriperinnön rahoitusmuotoja sekä suoria tai epäsuoria taloudellisia tai sosiaalisia etuja.

Kaupunkiviranomaisten rooli ja merkitys

Kaupungit ovat kulttuuripohjaisten innovaatioiden laboratorioita. Ne voivat olla keskeisessä roolissa kohdentamalla strategioitaan niin, että kansalaiset ja yhteisöt voivat hyötyä kulttuurista ja perintöresursseista tulevaisuutensa kannalta, ja toimimalla katalysaattoreina, jotka ovat sidosryhmien

ja sellaisten viranomaisten käytettävissä, joiden vastuulla on integroitujen sijoitusten tekeminen. Paikallisiin olosuhteisiin sopeutetut integroidut, paikkapohjaiset kehityspyrkimykset menestyvät todennäköisemmin tulosten luomisessa. On esimerkiksi osoitettu, että [Euroopan kulttuuripääkaupunki](#) -merkinnän edellyttämä strateginen, pitkäaikainen ja osallistava lähestymistapa kulttuuriin voi aikaansaada [kestäviä hyötyjä kaupungeille ja alueille](#).

Tällaisen integroidun lähestymistavan on vastattava ennen kaikkea paikallisten asukkaiden tarpeita, jotta voidaan helpottaa heidän [mahdollisuuttaan osallistua kulttuuriin](#). ”Käyttö”-käsite keskittyy siihen, että paikalliset asukkaat voivat käyttää saatavilla olevaa kulttuuritarjontaa myös ”avaamalla ovia” ei-perinteisille yleisöille, jotta nämä voivat nauttia kulttuuritarjonnasta tai perintökohteista, joihin heidän on aiemmin ollut vaikea päästä käsiksi erilaisten esteiden vuoksi. ”Osallistumisen” käsite (päätöksenteossa, luovissa prosesseissa jne.) tunnustaa asukkaat aktiivisiksi keskustelukumppaneiksi, jota kuullaan – tai ainakin otetaan mukaan – kulttuuritarjonnan suunnittelussa ja luomisessa.

Jotta kaikki kansalaiset ja yhteisöt voisivat hyötyä näistä resursseista, niiden on oltava mahdollisimman avoimia ja osallistavia, jotta ne voisivat hyödyttää yhteiskuntaa. Valitettavasti saatavilla olevat tiedot [kulttuurisesta osallistumisesta EU-alueella](#) osoittavat, että monien [esteiden](#) vuoksi useat eurooppalaiset eivät osallistu kulttuuritoimintaan eivätkä vieraile kulttuurikohteissa. Euroopan komission toukokuussa 2018 ehdottama [Euroopan uusi kulttuuriohjelma](#) tunnustaa, että eurooppalaisten kulttuurisen osallistumisen lisääminen on selkeästi mahdollista. Kulttuurinen saavutettavuus sisällytettiin myös Euroopan kulttuuriperinnön teemavuoden 2018 erityistavoitteisiin. Lisäksi vuoden poliittinen perintö, [Kulttuuriperintöä koskeva eurooppalainen toimintakehys](#), toteaa, että kulttuuriperintöön osallistumisen edistäminen on edelleen haasteellista, ja ehdottaa useita toimia, jotka erityisesti kohdistetaan EU:n kaupunkeihin tai jotka ovat niiden kannalta merkityksellisiä.

Ideoita kaupunkiviranomaisille

UIA:n ja Euroopan unionin toimintaa koskevien toimien perusteella kaupunkiviranomaisia kehotetaan testaamaan innovatiivisia yhteisöpohjaisia ratkaisuja, jotka liittyvät kulttuurin ja kulttuuriperinnön saatavuuteen ja niihin osallistumiseen, millä voi olla myönteinen vaikutus kasvuun ja työllisyyteen, sosiaaliseen yhteenkuuluvuuteen ja sosiaaliseen osallisuuteen.

Pyrkimyksen ollessa välttää sanelua koskien toteutettavia hanketyyppejä kaupunkeja pyydetään kuitenkin harkitsemaan erityisesti seuraavia teemoja ja asioita:

- Sosiaalisen osallisuuden ja yhteenkuuluvuuden edistäminen parantamalla pääsyä ja osallistumista kulttuuri- ja virkistyspalveluihin, erityisesti kulttuuriin ”kolmansiin paikkoihin”

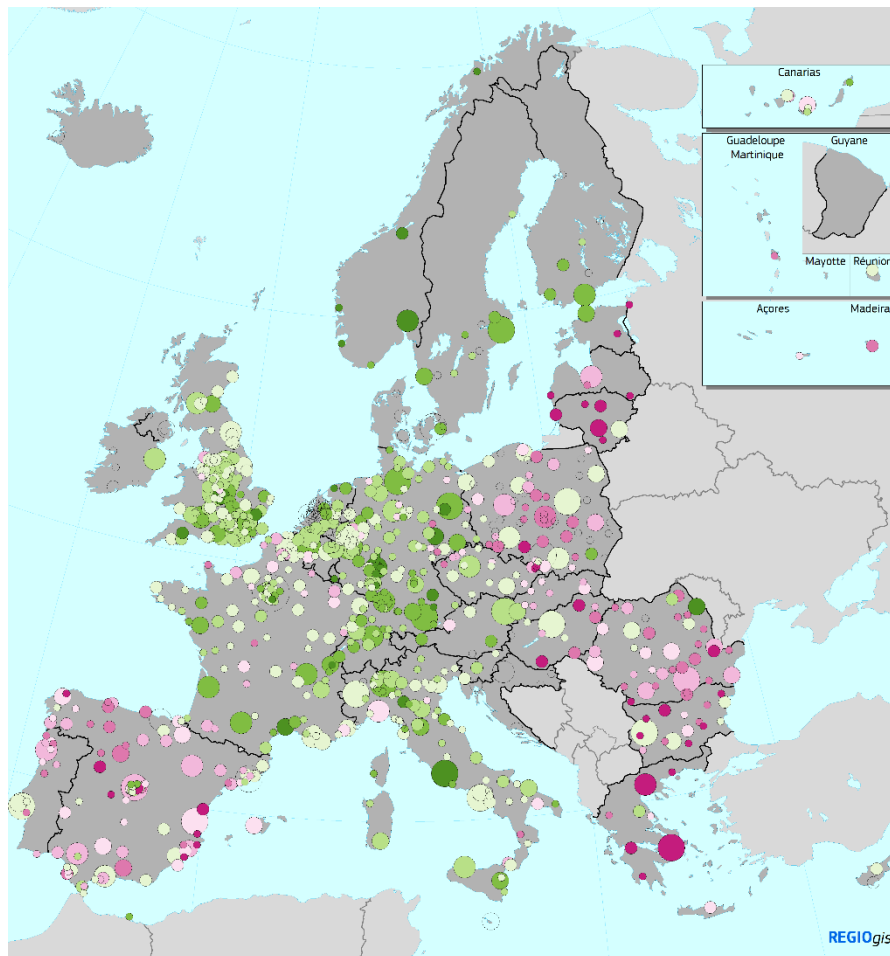
(laajasti ymmärrettävissä fyysisiksi paikoiksi, joissa ihmiset voivat olla yhteydessä toisiinsa ja jotka vaihtelevat kulttuurikeskuksista tai museoista virkistyskeskuksiin, kaupunkipuutarhoihin tai julkisiin kirjastoihin).

- Innovatiivisten osallistavien hallinto- ja johtamismallien kartoittaminen ja käyttöönotto kulttuuriperintöä ja kulttuuriomaisuutta koskien esimerkiksi, mutta ei yksinomaan, etsimällä synergiaetuja kaupunkipolitiikkojen ja digitaalisten humanististen tieteiden välillä, jotka voivat tukea kulttuurikeskeisiä osallistavia kaupunkiprosesseja (katso esim. [eurooppalainen CrossCult-hanke](#))
- Luontoperinnön parantaminen erityisesti taajamien lähialueilla ja historiallisissa keskuksissa, jotta voidaan luoda laadukkaita julkisia tiloja, joilla parannetaan kaupunkien yhteenkuuluvuuden tunnetta ja kykyä selviytyä vaikeuksista
- Paikallisen työllisyyden edistäminen kulttuuriin ja kulttuuriperintöön pohjautuvan kestävän kehityksen mukaisilla liiketoimintamalleilla, jotka perustuvat sidosryhmien osallistumiseen ja innovatiivisiin julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksiin.
- Tutustuminen innovatiivisiin malleihin, jotka lisäävät yhteiskunnallista ja fyysistä hyvinvointia parantamalla pääsyä kulttuurin ja kulttuuriperinnön pariin ja niihin osallistumista
- Uusien strategioiden selvittäminen kestävämpien matkailuvirtojen löytämiseksi ja pienten kaupunkien / taajamien / maaseudun perintökohteiden potentiaalin hyödyntämiseksi
- Kulttuurienvälisen vuoropuhelun edistäminen parantamalla pääsyä ja laajempaa osallistumista kulttuuriin.

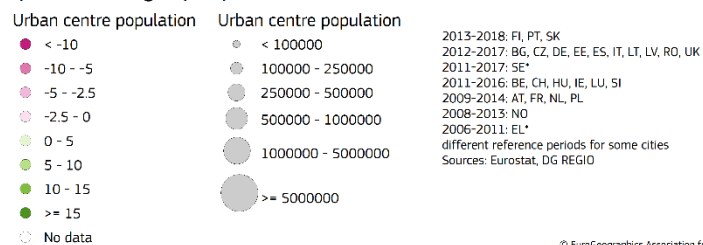
3.4 DEMOGRAFISET MUUTOKSET

Aiheen yleismääritelmä ja asiayhteys

EU:ssa 43 prosenttia väestöstä asuu NUTS 3 -alueella, joka menetti väkilukuaan luonnollisen vähenemisen myötä vuosien 2005 ja 2015 välillä. Sitä vastoin lähes kolmannes EU:n väestöstä, 31 prosenttia, asuu alueella, joka menetti väkilukuaan nettomuuton vuoksi, eli alueelta poistui enemmän ihmisiä kuin mitä alueelle saapui vuosina 2005–2015. Suurimmat vähennykset tapahtuivat alueilla, joilla esiintyi sekä luonnollista väestön vähenemistä että nettomuuttoa (katso lisätietoja kohdasta [Seitsemäs taloudellista, sosiaalista ja alueellista yhteenkuuluvuutta käsittelevä kertomus](#)). Pääkaupunkiseutujen väkiluku on sitä vastoin kasvanut. Kaupunkien tasolla monet EU:n kaupungit, jotka eivät ole pääkaupunkeja tai ovat pieniä tai keskikokoisia kaupunkeja, menettävät väestöään eli ovat kutistuvia kaupunkeja. Alla olevassa kaaviossa esitetään EU:n kaupunkien väestönmuutos Eurostatin määritelmän mukaisesti vuosina 2012–2017. Ilmiö koskettaa EU:ta yleisesti ja erityisesti Itä-Euroopan maita ja Etelä-Eurooppaa.

Population change by city, 2012-2017

0 500 km

© EuroGeographics Association for the administrative boundaries

Kaupunkiviranomaisten rooli ja merkitys

Kaupunkien väkiluvun lasku tuo mukanaan perustavanlaatuisia haasteita kaupunkiyhteisöille, suunnitteluprosesseille ja hallintorakenteille. Väkiluvun vähentyminen vaikuttaa lähes kaikkiin kaupunkielämän osa-alueisiin: yritystoimintaan ja työhön, asuntoihin, sosiaaliseen elämään (mukaan lukien koulut) ja tekniseen infrastruktuuriin, kunnallistalouteen, sosiaaliseen yhteenkuuluvuuteen, erotteluun jne. Kaupunkien väkiluvun vähentyminen aiheuttaa ristiriidan rakennettujen rakenteiden, kaupunkitilan ja infrastruktuurin kysynnän ja tarpeiden välillä. On haasteellista ohjata tai hallita kaupunkien väkiluvun laskua, koska sen tuottamissa olosuhteissa hallinnointijärjestelyt ovat vaarassa muuttua epävakaisiksi ja pirstaleisiksi.

Kutistuviin kaupunkeihin kohdistuu etenkin ikääntyvän väestön vaikutus, esimerkiksi sosiaalisten ja terveydellisten palvelujen saatavuus ja työmarkkinoiden kehittyminen, sekä työvoiman väheneminen, minkä vuoksi esimerkiksi aktiivisen työvoiman määrä vähenee. Molemmilla näillä seurauksilla on vahva vaikutus kestävään taloudelliseen kehitykseen. Sen lisäksi kaupunkien lähialue tai levittäytyminen, jolloin väestö hajoaa ydinkaupungista kohti kaupunkialueen syrjäisimpiä alueita, on eräänä syynä väestön vähenemiseen. Lisäksi Keski-, Itä- ja Etelä-Euroopan jäsenvaltioiden maastamuuttovirrat vaikuttavat myös kaupunkien väkiluvun vähenemiseen ja autioitumiseen.

Väkiluvun vähenemisen tunnustaminen ja taloudellisiin ja demografisiin olosuhteisiin sopeutuminen voi tarjota kaupunkiviranomaisille mahdollisuuden nykyaikaistaa paikallista hallintoa ja julkisia palveluja sekä järjestää julkisia rakennus- ja maankäyttöpolitiikkoja uudelleen.

Ideoita kaupunkiviranomaisille

Kaupunkiviranomaisia kehoitetaan testaamaan innovatiivisia ratkaisuja, jotka sopeutuvat väestön vähenemiseen, muuttamaan demografisia kehityssuuntia ja houkuttelemaan taloudellista toimintaa ja asukkaita kestäväan kaupunkikehityksen varmistamiseksi ja väestön vähenemisen aiheuttamien vaikutusten tasapainottamiseksi. Pyrkimyksen ollessa välttää sanelua koskien toteutettavia hanketyyppejä, kaupunkeja pyydetään kuitenkin harkitsemaan erityisesti seuraavia teemoja ja asioita:

- mahdollisuus käyttää yhteisöpohjaisia sosiaali- ja terveyspalveluja, työvoimaan osallistumisen kannustaminen lasten-/vanhustenhoitoratkaisuilla, elämänlaadun kohentaminen mukaan lukien osallistavilla menetelmillä, jotka keskittyvät sukupuolten ja sukupolvien väliseen vuoropuheluun
- julkisten peruspalvelujen saatavuus ja kestäväan kehityksen mukaisuus
- olemassa olevan julkisen infrastruktuurin ja palvelujen uudelleenjärjestely
- maan käytön ja julkisten rakennusten uudelleenjärjestely
- 5.0-yhteiskunnan kehittäminen, esim. robotiikan ja tekoälyn käyttö
- ”hopeatalouden” kehittäminen
- aktiivisen työvoiman vahvistaminen säilyttämällä ja tukemalla paikallista työvoimaa ja houkuttelemalla aktiivisia työntekijöitä
- paikallisen yrittäjyyden edistäminen erityisesti nuorten keskuudessa
- työmarkkinalaitosten, ammatillisten koulutuslaitosten ja elinikäisen oppimisen valmiuksien lujittaminen.

Suurten kaupunkien rinnalla huomiota voidaan kiinnittää myös pieniin ja keskisuuriin kutistuviin kaupunkeihin. Jos innovatiiviset ratkaisut edellyttävät kaupungin ja maaseudun välistä

vuorovaikutusta tai toiminnallista aluetta, tämä aihealue on mahdollista sisällyttää paikallisiin hallinnollisiin yksiköihin, jotka on määritelty maaseudeksi niiden kaupungistumisasteen perusteella hankekumppanuuden puitteissa. Kuten tämän asiakirjan kohdassa 2.2 on kuitenkin mainittu, ”paikallisia hallinnointiyksiköitä, jotka luokitellaan niiden kaupungistumisasteen mukaan maaseudeksi, ei voida ilmoittaa pääasiallisiksi kaupunkiviranomaisiksi (ja siksi ne eivät voi esittää hanke-esityksiä), eikä niiden asukkaita voi ottaa huomioon päästäkseen 50 000 asukkaan vähimmäismäärään. Pääasiallisten kaupunkiviranomaisten ja mahdollisesti muiden tytärkaupunkiviranomaisten, jotka Eurostat on luokitellut suurkaupungeiksi, kaupungeiksi ja/tai esikaupunkialueiksi niiden kaupungistumisasteen mukaan, on taattava asukkaiden vähimmäismäärä.”

Tätä aihetta sovellettaessa kaupunkiviranomaisten on toimitettava tilastollista näyttöä väestön vähenemisestä, mikä oikeuttaisi kutistuvien kaupunkien käsitteen. Huomaa siis, että kokonaisväestömäärä (kutistuminen) on **olennainen edellytys**, kun tämä aihe merkitään 5. esityskutsun mukaiseen hakemukseen. Kun tämä ehto on näytetty toteen, kaupungit voivat lähettää esityksiä, joissa käsitellään tiettyjä ongelmia, kuten ”hopeatalous”, nuorten lahjakkuuksien houkutteleva jne. Joka tapauksessa näyttöä kutistuvasta väestöstä ei tarkastella osana kelpoisuustarkistusta, vaan strategisen arvioinnin aikana arvioitaessa paikallisen haasteen merkitystä. Tämän vuoksi hakijoita pyydetään antamaan perustelut väestön vähenemiselle hakulomakkeen kohdassa **C.1.1 ”Tärkeimmät haasteet, joihin hanke vastaa”**.

4 Rahoitusperiaate

"Kokonaiskustannukset"-periaate

UIA-aloite noudattaa "kokonaiskustannukset"-periaatetta. Hanke voi saada enimmillään 80 % kelpuutetuista kustannuksista EAKR:n yhteisrahoituksena. Jokaisen EAKR:n edunsaajan on turvattava julkinen tai yksityinen panostus saadakseen budjettinsa valmiiksi (ainakin 20 %), joko omista varoistaan tai muista lähteistä. Kumppaneiden panostus voi olla käteisen ja luontaisuuksien muodossa. On syytä panna merkille, että maksuton vapaaehtoistyö ei ole kelpuutettua UIA:n kelpoisuussääntöjen mukaisesti, kun taas palkattua henkilöstöä on pidettävä käteispanoksena.

EAKR:n maksut

UIA:n maksujärjestelyt pohjautuvat pääasiassa EAKR:n ennakkomaksujen periaatteeseen⁸ ja myös sellaisten kulujen korvauksen periaatteeseen, joita suoranaisesti on aiheutunut (mukaan lukien kiinteät maksut):⁹

- Ensimmäinen EAKR:n ennakkomaksu, joka on suuruudeltaan 50 % EAKR:n määrärahasta, suoritetaan pääasialliselle kaupunkiviranomaiselle 90 päivän sisällä tytäryhtiön sopimuksen (ja tarvittaessa kumppanisopimuksen) allekirjoittamisesta. Tämä ensimmäinen ennakkomaksu kattaa myös kertakorvauksen valmistelukustannuksia varten (enintään 16 000 euroa - EAKR).
- Toinen EAKR-ennakkomaksu, joka on suuruudeltaan 30 % EAKR-määrärahasta, suoritetaan pääasialliselle kaupunkiviranomaiselle edistymisen väliraportin lähettämisen ja ensimmäisen tason kontrollerin vahvistamien hankkeen kulujen hyväksymisen jälkeen. Ilmoitettujen kulujen täytyy saavuttaa 70 % vähintään ensimmäisessä ennakkomaksurahaston erässä (vastaten 35 % hankkeen kokonaisbudjetista).
- Kolmas EAKR-maksu, joka on suuruudeltaan enintään 20 % EAKR-määrärahasta (miinus hankkeen päättämistä ja tiedon välittämistä varten varattu kertaussumma), suoritetaan pääasialliselle kaupunkiviranomaiselle lopullisen edistymisraportin lähettämisen ja hyväksynnän jälkeen. Tämä raportti, joka lähetetään viimeistään kolme kuukautta hankkeen päättymispäivämäärän jälkeen, sisältää ensimmäisen tason kontrollerin vahvistamat lopulliset hankekustannukset. On tärkeää huomioida, että kolmas maksu ei enää pohjaudu ennakkomaksuperiaatteeseen, vaan aiheutuneiden ja maksettujen kustannusten korvausperiaatteeseen. Näin ollen hankekumppaneiden on esirahoitettava kulunsa hankkeen toteutuksen viimeisen vaiheen aikana.
- Lopullinen maksu suoritetaan pääasialliselle kaupunkiviranomaiselle lopullisen kvalitatiivisen raportin hyväksymisen jälkeen (lähetetty viimeistään vuosi hankkeen päättymispäivämäärän jälkeen). Maksun suuruus on enintään 12 000 euroa – EAKR – ja kattaa hankkeen päättymisen ja tiedon siirtämisen vaiheen.

5 Hankkeen tuottaminen ja kehittäminen

5.1 UIA (Urban Innovative Actions) -toimenpidekumppanuus

Vain kelpuutetut kaupunkiviranomaiset, kuten on määritelty UIA:n Delegated Act -lain artiklassa 2, voivat lähettää hakemuslomakkeen UIA:n esityskutsun puitteissa.

⁸ Kuten on mainittu Euroopan komission ja Région Hauts-de-France'in (ex-Région Nord-Pas-de-Calais) välillä allekirjoitetussa Delegation Agreement -sopimuksessa vuonna 2015.

⁹ Idem.

UIA Initiative -aloitteen puitteissa kaupunkiviranomaisten odotetaan vakiinnuttavan vahvoja paikallisia kumppanuuksia toisiaan täydentävien kumppanien oikean yhdistelmän kanssa. Kaikkien kumppanien on oltava EU-alueelta. UIA-hankekumppaneita voivat olla pääasialliset kaupunkiviranomaiset, tytärkaupunkiviranomaiset ja toimituskumppanit. Sidosryhmän laajempi edustajaryhmä ei ole osana hankekumppanuutta, mutta sen pitäisi myös olla osallisena hankkeessa.

- **Pääasiallinen kaupunkiviranomainen:** UIA Initiative -aloite toimii kaupunkiviranomaisen perusteella, joka on vastuussa koko hankkeen kokonaistoteutuksesta ja -hallinnosta. Pääasiallinen kaupunkiviranomainen allekirjoittaa tytäryhtiösopimuksen uskotun entiteetin kanssa ja vastaanottaa EAKR-maksun jaettavaksi muille kumppaneille (tytärkaupunkiviranomaiset ja/tai toimituskumppanit) niiden erityisroolien ja vastuualueiden (ja mukaan liittyvän budjetin) mukaisesti. Kun on kysymys organisoiduista agglomeraatioista, instituutio, mukaan lukien kaikki muut agglomeraatiossa mukana olevat viranomaiset, katsotaan yksittäiseksi kaupunkiviranomaiseksi ja listataan pääasiallisena kaupunkiviranomaisena UIA-hankkeen puitteissa.
- **Tytärkaupunkiviranomaiset:** Tytärkaupunkiviranomaiset (kansalliset/alueelliset tytärkaupunkiviranomaiset, alueelliset sopimukset tai organisaatiot, kehitysalueet jne.), joilla on tai ei ole organisoidun agglomeraation laillista statusta, sekä yksilölliset kaupunkiviranomaiset, joilla ei ole muodollista yhteistyösopimusta mutta jotka haluavat lähettää hakemuksen yhdessä UIA:n puitteissa, listaavat hakemuslomakkeeseen yhden paikallisen viranomaisyksikön (LAU) pääasialliseksi kaupunkiviranomaiseksi ja muut paikalliset viranomaisyksiköt tytärkaupunkiviranomaisiksi. Tytärkaupunkiviranomaiset ovat vastuussa erityisten toimenpiteiden suorittamisesta ja niihin liittyvien toimitusten/tuotosten tuottamisesta. Tytärkaupunkiviranomaisilla on osuus hankebudjetista, ja ne ilmoittavat aiheutuneista kustannuksista koskien toimenpiteiden suorittamista. Yksityiskohtaisia tietoja tytärkaupunkiviranomaisista (mukaan lukien laillinen asema, kokemukset ja pätevyudet, yhteyshenkilöt jne.) annetaan hakemuslomakkeessa.
- **Toimituskumppanit:** instituutioita, toimistoja, organisaatioita, yksityisen sektorin kumppaneita ja järjestöjä, joilla on aktiivinen rooli hankkeen toteuttamisessa. Kaupunkiviranomaisten on valittava toimituskumppaninsa läpinäkyvyyden ja yhtäläisen kohtelun periaatteiden mukaisesti. Ne ovat vastuussa erityisten toimenpiteiden suorittamisesta ja niihin liittyvien toimitusten/tuotosten tuottamisesta. On huomioitava, että

vain organisaatiot, joilla on oikeushenkilöllisyys, ovat oikeutettuja osallistumaan hankkeeseen toimituskumppaneina. Konsultointiyritykset, joiden ensisijaisena tavoitteena on eurooppalaisten hankkeiden kehittäminen ja hallinto, eivät ole oikeutettuja osallistumaan hankkeeseen toimituskumppaneina.

- **Laajempi sidosryhmien ryhmä** olisi myös saatava osallistumaan hankkeen suunnitteluun ja toteutukseen. Ryhmään voi kuulua instituutioita, virastoja, organisaatioita ja järjestöjä. Näillä ei tule olemaan välitöntä roolia (ja sen vuoksi niillä ei ole erityistä budjettia toteutusta varten), mutta niitä pidetään merkityksellisinä sen varmistamisessa, että toteutus tapahtuu jouhevasti ja tehokkaasti ja että vastuu hankkeesta tulee jaetuksi.

Yksityiskohtaista tietoa kaupunkiviranomaisten ja toimituskumppanien (sekä mahdollisten tytärkaupunkiviranomaisten) rooleista ja vastuista löytyy UIA Guidance -asiakirjan kappaleessa 2.1.

5.2 Hankkeen toimenpiteet

UIA-hankkeiden puitteissa tapahtuvat toimenpiteet on organisoitava työpakettien ympärille, ja niiden on tuettava yhtä tai useampaa EAKR:n temaattista tavoitetta sekä EAKR:n investointiprioriteettia siten kuin nämä on tuotu esille ERI-rahastojen artiklan 9 CPR¹⁰ ensimmäisessä kappaleessa ja EAKR:n artikkelissa 5.

Tätä varten on käytettävä erityyppisiä WP-työpakkauksia, ja ne on listattu seuraavassa:

- WP Valmistelu
- WP Hankkeen hallinto
- WP Viestintä
- WP Toteutus
- WP Investointi

Investoinnin työpakkausta lukuunottamatta kaikki muuntyyppiset työpakkaukset ovat pakollisia UIA:n hankehakemuksissa.

Lisäksi kullakin hankkeella on tehtävänsä asetettu UIA-asiantuntija:

¹⁰ Asetus yhteisistä säännöksistä (EU) nro 1303/2013:
<http://eurlex.europa.eu/legalcontent/EN/TXT/?uri=celex:32013R1303>.

- joka neuvoa ja opastaa toimenpiteen substanssiasioissa, erityisesti innovatiivisen sisällön suhteen
- joka auttaa dokumentoinnin ja tuotosten kehittämisessä, joilla pyritään sieppaamaan kokemustietoa ja tiedottamaan siitä ja hyvistä käytännöistä yms. laajalle yleisölle
- joka varmistaa, että toimenpide pysyy suunnassaan ja vastaa alkuperäistä ehdotusta

UIA-asiantuntijoiden aiheuttamat kustannukset (myös matkustus- ja majoituskustannukset) katetaan UIA Initiative -aloitteen taholta, eikä niitä sen vuoksi sisällytetä hankkeiden budjetteihin.

Lisätietoa UIA-hankkeen työsuunnitelman rakenteesta sekä UIA-asiantuntijoiden roolista ja tehtävistä on UIA Guidance -asiakirjassa.

5.3 Budjettilinjat ja kelpuutetut kustannukset

Kaikki UIA-hankkeiden toteutukseen liittyvät kustannukset ovat UIA Guidance -asiakirjan mukaan (ks. kappale 4.2) kelpuutettuja kustannuksia, ja ne budjetoidaan asianmukaisille budjettilinjoille:

- Henkilöstö
- Toimisto ja hallinnointi
- Matkustus ja majoitus
- Ulkopuolisten asiantuntemus ja palvelut
- Kalusto
- Infrastruktuuri ja rakennustyöt

5.4 Lisäharkinnat: julkinen hankinta, tarkastus ja valtionapu

Asianmukaisen julkisia hankintoja koskevan kansallisen lainsäädännön mukaisen sopimuksentekijäviranomaisen-määritelmän täyttävien hankekumppaneiden täytyy kunnioittaa sovellettavia julkisten hankintojen sääntöjä.

Hankkeen ilmoittamat kustannukset on tarkistutettava itsenäisellä tilintarkastajalla (First Level Controller - FLC). Itsenäisen (FLC) tilintarkastuslausunnon on katettava ilmoitettujen kustannusten laillisuus ja säännöstenmukaisuus, tuotteiden ja palvelujen toimitus, ilmoitettujen kustannusten todenperäisyys ja se, että kustannukset ja toimenpiteet noudattavat yhteisön sääntöjä ja kansallisia sääntöjä. Koska FLC on UIA Initiative -aloitteen nimittämä ja maksama, hankkeen kumppanuudesta ei odoteta aiheutuvan minkäänlaisia hallintakuluja (tarkastuskuluja) hankkeen budjettia asetettaessa.

Tasapuolisen tilanteen ylläpitämiseksi kaikille sisämarkkinoiden hankkeille hyväksytyt hankkeet täytyy suunnitella valtionavun sääntöjä noudattaen, jotta varmistetaan julkisten menojen tehokkuus ja estetään markkinoiden vääristyminen, kuten yksityisen rahoituksen syrjäyttäminen, tehottomien markkinarakenteiden luominen tai tehottomien liikeyritysten säilyttäminen.¹¹ On varmistettava, että UIA:n rahoitus ei vääristä kilpailua eikä johda markkinoiden häirintään ilman riittävää syytä.

Tarkemmin sanottuna UIA on keskitetysti hallintoitu EU-väline, joka on toteutettu välillisesti hallinnollisin keinoin uskotun entiteetin, kuten Région Hauts-de-France -alueen, kautta. Euroopan komissio rahoittaa UIA:n EAKR:sta (enintään 80 % hankkeen kustannuksista), jota ei katsota jäsenvaltioiden hallinnassa olevaksi ja joka ei kuulu valtiontukea koskevan lainsäädännön piiriin. Jäljellä oleva määrä (vähintään 20 % hankkeen kuluista) voidaan kattaa joko yksityisillä tai julkisilla maksuilla. Kun kyseiset maksut ovat peräisin yksityisistä lähteistä, ne ovat valtionapulain kontekstin ulkopuolella. Kun maksut ovat peräisin julkisista lähteistä ja mikäli hankkeen toiminta ei ole taloudellista, tällaisten toimien rahoitusta ei katsota valtion tueksi. Kun kuitenkin on kysymys jäsenvaltion julkisista resursseista lähtöisin olevista maksuista hankkeisiin, jotka sisältävät "taloudellisia toimia", kuten tavaroiden ja palvelujen tarjoamista markkinoilla, silloin kyseiset hankkeet täytyy suunnitella sellaisella tavalla, että kaikki julkiset maksut noudattavat valtionapusääntöjä kaikilla tasoilla eli siis joko hankkeen tai toiminnon omistajan, rakentajan ja/tai operaattorin tasolla. Näissä tapauksissa annetun julkisen rahoituksen on oltava De Minimis Regulation -säännöksen vaatimusten mukainen, General Block Exemption Regulation (GBER) -säännöksen asettavien ehtojen mukainen tai SGEI Decision for Services of General Economic interest -päätöksen mukainen.

Yksityiskohtaiset tiedot julkisista hankinnoista ja valtionavusta on esitetty UIA Guidance -asiakirjassa.

6 Hakemusprosessi

Hakemusprosessin koostumus UIA-hankkeiden 5. ehdotuskutsua varten on seuraavanlainen:

- Nämä pätevyysvaatimukset ovat saatavilla kaikilla EU-kielillä. Jos erikielisissä versioissa kuitenkin ilmenee poikkeamia, tulee huomata, että englanninkielinen versio on etusijalla.
- Teknisiä ohjeita Electronic Exchange Platform (EEP) -alustaa varten

¹¹ Lisäopastuksen saamiseksi valtionavun käsitteestä tutustu komission ilmoitukseen koskien valtionavun käsitettä, josta keskustellaan artikkelissa 107(1) TFEU ('NOA'), julkaistu sivustolla: [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:52016XC0719\(05\)&from=FI](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:52016XC0719(05)&from=FI).

- Yksinkertaiset ohjeet hakemuslomakkeen täyttämiseksi ovat saatavilla verkossa kaikilla EU:n kielillä EEP-järjestelmän puitteissa. Jos erikielisissä versioissa kuitenkin ilmenee poikkeamia, tulee huomata, että englanninkielinen versio on etusijalla.

Alustava versio hakemuslomakkeesta ja vahvistussivusta toimitetaan myös työkaluna hakemuksen laadintaprosessin avustamiseksi (Word-asiakirja saatavilla vain englanniksi)

Lisäksi UIA Guidance -asiakirjaan (joka on saatavissa vain englanniksi) on perehdyttävä laajasti kysymyksissä, jotka liittyvät aloitteen kaikkia koskeviin sääntöihin.

Kaikki ohjeet löytyvät UIA:n sivustolta, jossa kaikki olennaiset tiedot ovat kätevästi yhdellä sivulla.

Hakemusprosessi on 100-prosenttisesti paperiton, koska hakemus jätetään sähköisesti UIA:n [Electronic Exchange Platform \(EEP\)](#) -alustan välityksellä. **Hakemus koostuu hakemuslomakkeesta ja skannatusta allekirjoitetusta vahvistussivusta.** Liite voidaan myös ladata ja liittää hakemuslomakkeeseen. Tämä voi olla kartta, joka esittää intervention aluetta, kaavio, inforgrafiikka jne. Liitettävän tiedoston tyyppi ja koko määritellään EEP-oppaassa.

On erittäin suotavaa, että hakijat täyttävät hakemuslomakkeen selkeää englannin kieltä käyttäen, mutta hakijat voivat täyttää sen myös jotakin muuta EU:n virallista kieltä käyttäen.

On syytä panna merkkille, että hakemuslomakkeiden strateginen ja operationaalinen arviointi tehdään hakemuslomakkeen englanninkielisen version pohjalta (muilla virallisilla EU-kielillä jätetyt hakemukset kääntää englanniksi Permanent Secretariat (PS) -sihteeristön palkkaama ulkoinen palveluntuottaja). Käännöksen laatua ei taata PS:n toimesta. Lisäksi tytäryhtiön sopimus (Subsidy Contract), hankkeen hallinto, muodollinen raportointi, avaintuotokset ja kaikki viestintä uskotun entiteetin ja sihteeristön kanssa on oltava englanniksi.

Lopullinen määräpäivä hakemuslomakkeen ja vahvistussivun jättämiselle on 12.12.2019 klo 14.00 CET.

7 Valintaprosessi

Hakemusten jättämisen jälkeen kukin hakemus siirtyy valintaprosessiin, joka etenee seuraavasti:

1. Kelpoisuustarkastukset
2. Strateginen arviointi

3. Operationaalinen arviointi

7.1 Kelpoisuustarkastukset

Kutsussa asetetun määräpäivän jälkeen PS suorittaa kelpoisuustarkastuksen koskien kaikkia lähetettyjä hakemuksia. Kelpoisuustarkastuksen tarkoituksena on:

- Vahvistaa vastaanotettujen hakemuslomakkeiden ja niiden liitteiden noudattaminen muodollisten kelpoisuuskriteereiden kanssa
- Välttää kelpuuttamattomien hakemusten lisäarviointi
- Varmistaa kaikkien ehdotusten yhtäläinen käsittely rahoitusta varten valitsemiseksi

UIA-kriteerit ovat seuraavat:

1. Hakemuslomake on lähetetty sähköisesti EEP:n kautta ennen esityskutsun osoittamaa määräaika
2. Hakemuslomake on täytetty kokonaan (mukaan lukien kaikki pakolliset WP-työpakkaukset)
3. Hakija on paikallisen hallinnointiyksikön (LAU) yksittäinen kaupunkiviranomainen kaupungistumisasteen mukaisesti suurkaupunki, kaupunki tai esikaupunki, ja se käsittää vähintään 50 000 asukasta

TAI

Hakija on organisaatio tai kaupunkiviranomaisryhmä, jolla on organisoidun agglomeraation laillinen status käsittäen paikallisia viranomaisyksiköitä, joissa suurin osa asukkaista (yli 50 %) asuu paikallisissa viranomaisyksiköissä (LAU:t) määriteltynä kaupungistumisasteen mukaisesti suurkaupungeiksi, kaupungeiksi tai esikaupungeiksi ja joissa yhteenlaskettu väestö on vähintään 50 000 asukasta

TAI

Hakija on organisaatio tai kaupunkiviranomaisryhmä ilman laillista organisoitujen agglomeraatioiden statusta, jossa kaikki mukana olevat kaupunkiviranomaiset (pääasiallinen kaupunkiviranomainen ja tytärkaupunkiviranomaiset) ovat paikallisia viranomaisyksiköitä määriteltynä kaupungistumisasteen mukaisesti suurkaupungeiksi, kaupungeiksi tai esikaupungeiksi ja joissa yhteenlaskettu väestö (pääasiallinen kaupunkiviranomainen sekä tytärkaupunkiviranomaiset) on vähintään 50 000 asukasta

4. Kun on kysymys organisaatiosta tai ryhmästä ilman organisoidun agglomeraation laillista statusta, pääasiallinen kaupunkiviranomainen ja tytärkaupunkiviranomaiset on esitetty hakemuslomakkeessa

5. Vain tässä esityskutsussa ja vain esityksissä, joissa käsitellään aihetta ”Demografiset muutokset”, mahdolliset maaseudun paikalliset hallinnointiyksiköt on lueteltu tytärkaupunkiviranomaisina. Tässä tapauksessa 50 000 asukkaan vähimmäiskynnysarvo on kaikkien Euroopan suurkaupunkien, kaupunkien ja/tai esikaupunkialueiden (pääasialliset kaupunkiviranomaiset ja tytärkaupunkiviranomaiset) saavuttama.
6. On otettu huomioon kelpoisuusajanjakso: hankkeen päättymispäivämäärässä otetaan huomioon kutsun ja aloitteen vaatimukset
7. Enimmäisbudjettivaatimukset ja yhteisrahoitusperiaate on otettu huomioon
8. Kaikki mukana olevat kumppanit (pääasiallinen kaupunkiviranomainen, tytärkaupunkiviranomaiset ja toimituskumppanit) sijaitsevat EU:n jäsenvaltiossa.
9. Hakemuksen lähettävät kaupunkiviranomaiset (pääasialliset kaupunkiviranomaiset ja/tai tytärviranomaiset) ovat mukana vain yhdessä hanke-ehdotuksessa saman esityskutsun puitteissa.
10. Hakemuksen lähettäviä viranomaisia (pääasialliset kaupunkiviranomaiset ja/tai tytärkaupunkiviranomaiset) ei ole valittu ja rahoitettu aikaisemmista esityskutsuista koskien samaa aihetta
11. (Pääasiallisen) kaupunkiviranomaisen asianmukaisesti allekirjoittama vahvistussivu on ladattava EEP-järjestelmään.

Mikäli kaikkia em. vaatimuksia ei noudateta, hakemus ei etene arviointiprosessissa. Hakijoille ilmoitetaan päätöksestä kelpoisuustarkastuksen päätyttyä.

7.2 Strateginen arviointi

Kelpuutetuiksi todetut hakemukset joutuvat ulkopuolisten asiantuntijoiden suorittaman strategisen arvioinnin kohteiksi. Strategisen arvioinnin paino on 80 % hankkeen kokonaisarvioinnista ja koostuu seuraavista kriteereistä:

- Innovatiivisuus (paino 40 %) – missä määrin hakija pystyy osoittamaan, että hanke-esitys on uusi ja että sillä on selkeä mahdollisuus tuottaa lisäarvoa
- Kumppanuus (paino 15 %) – missä määrin keskeisten sidosryhmien osallistaminen on merkityksellistä hankkeen toteutuksen kannalta
- Mitattavuus (paino 15 %) – missä määrin hanke tuottaa mitattavissa olevia tuloksia
- Siirrettävyys ja skaalattavuus (paino 10 %) – missä määrin hanke on siirrettävissä toisille kaupunkialueille eri puolilla Eurooppaa Missä määrin hanke tarjoaa selkeän selvityksen siitä,

miten toiminta skaalataan, jos se hyväksytään?

Kuhunkin kriteeriin liittyvät ilmoitetut kysymykset on esitetty UIA Guidance -asiakirjan kappaleessa 3.2.2.

Ulkopuolisten asiantuntijoiden paneeli vahvistaa myös, että hankkeet myötävaikuttavat temaattisiin tavoitteisiin ESI Funds -rahastoja ja Common Strategic Framework -toimintakehystä varten, kuten on kuvattu artiklan 9 CPR ensimmäisessä kappaleessa, ja että ne ehdottavat integroitua vastauksia tunnistettuihin haasteisiin ja ovat kestävän kaupunkikehityksen periaatteiden mukaisia. Komissio ja uskottu entiteetti voivat päättää olla valitsematta hanketta myötävaikutuksen puutteen vuoksi, jos näitä tavoitteita ei täytetä.

Strategisen arvioinnin seurauksena ulkopuolisten asiantuntijoiden paneeli esittää arvionsa hakemuksista ja asettaa ne arvojärjestykseen. Noudattaen komission ohjetta tietyn kynnystason ylittävät hakemukset etenevät operationaalisen arviointiin. Hakijoille ilmoitetaan päätöksestä strategisen arviointiprosessin päätyttyä.

7.3 Operationaalinen arviointi

PS-sihteeristö toteuttaa operationaalisen arvioinnin, ja tämän arvioinnin paino on 20 % hankkeen kokonaisarvioinnista. Operationaalisen arvioinnin päätavoitteena on arvioida ehdotuksen laatu (mukaan lukien työsuunnitelman toteutettavuus, johdonmukaisuus ja yhtenäisyys, ehdotettujen hallintorakenteiden laatu, budjetin yhtenäisyys ja suhteellisuus sekä ehdotettujen viestintätoimenpiteiden laatu).

Ilmoitetut ”Laatu”-kriteerin arviointikysymykset on esitetty UIA Guidance -asiakirjan kappaleessa 3.2.3.

Operationaalisen arvioinnin jälkeen uskotusta entiteetistä ja komissiosta koostuva valintakomitea kokoontuu tehdäkseen lopullisen valinnan. Komissio laatii lopullisen sopimuksen valittavista hankkeista. Hakijoille ilmoitetaan päätöksestä operationaalisen arviointiprosessin päätyttyä.

7.4 Arvioinnin pisteytysjärjestelmä

Kustakin painotetusta kriteeristä annetaan 1–5 pistettä, ja näistä muodostuu hankekohtainen keskimääräinen pistetulos.

Yksityiskohtaiset tiedot arvioinnin pisteytysjärjestelmästä on esitetty UIA Guidance -asiakirjan kappaleessa 3.2.4.

Pisteytysjärjestelmää käytetään ottamaan lukuun kunkin hankkeen erityisen ansion lisäksi myös kilpailukykyisen prosessin hengessä, jolloin harkitaan suhteellisesti muita hankintaehdotuksia, jotka on lähetetty saman esityskutsun puitteissa. Tästä syystä sellaisten hanke-ehdotusten hakijat, jotka eivät ole selviytyneet jatkoon operationaalista arviointia varten tai joita ei ole lopullisesti hyväksytty, eivät saa pisteitä, mutta vain yksityiskohtaisen kommentin kaikkia arvioituja kriteereitä varten.

8 Mistä saa apua

PS-sihteeristön henkilökunta on valmis auttamaan hakijoita kaikissa teknisissä kysymyksissä esityskutsuajanjakson aikana. Yhteystiedot on esitetty UIA:n sivustolla. Lisäksi:

- PS järjestää useita seminaareja hakijoille kaupungeissa eri puolilla Eurooppaa. Näiden seminaarien päivämäärät ja pitopaikat on mainittu UIA-sivuston kappaleessa "Events (Tapahtumia)". Näiden seminaarien aikana osallistujat voivat varata kahdenkeskisiä tapaamisia PS:n jäsenten ja/tai komission edustajien kanssa keskustellakseen hankeideastaan.
- UIA:n sivustolla on julkaistu webinaareja, jotka liittyvät hankkeen kehittämiseen ja hankehakemuksen jättämiseen.
- Verkkopohjaisia kyselyistuntoja ja kahdenvälisiä kuulemisia järjestetään. Lisätietoja on UIA:n sivustolla.

9 Tärkeät päivämäärät

- 16.9.2019 – 5. esityskutsun käynnistäminen
- 10.2019 – 12.2019 – Hakijoiden seminaarit ja verkkokuulemiset
- 12.12.2019 – Määräaika, johon mennessä hakemuslomakkeet on jätettävä
- 6.2020 – Ilmoitettu päivämäärä lopullisille hankkeiden hyväksymispäätöksille
- 1.7.2020 – Kaikkien hyväksyttyjen hankkeiden virallinen aloituspäivä

Odotamme innolla hanke-esitystäsi!